

FAGFORBUNDET

FAGFORBUNDET NORDLAND

RAPPORTEN:

Viktige saker for meg

Foto: Nytt medlem i Korgen Barnehage, Fagforbundet Hemnes

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	2
Retten til fast jobb, heltid og bemanning.....	6
Utdanning.....	7
Bygg, utforming og utstyr.....	7
Bedre lønn, personlig økonomi og pensjon.....	8
Arbeidsmiljø, HMS og ledelse.....	9
Arbeidstid.....	10
Sosiale forhold, tjenestetilbud, infrastruktur og kommunal økonomi.....	11
Eldrepolitikk.....	14
Privatisering og konkurranseutsetting.....	14
Andre saker, gode råd og viktige politiske meninger.....	14
Konklusjon.....	16

Innledning

Fagforbundet Nordland gjennomførte en undersøkelse i månedsskifte november/desember 2022 som ble sendt til alle medlemmer, uansett medlemstype. Da vi lukket undersøkelsen, hadde 2224 medlemmer svart på hva de viktigste sakene for dem. Denne rapporten er et sammendrag av svarene.

Viktige saker for MEG som medlem i Fagforbundet

2224

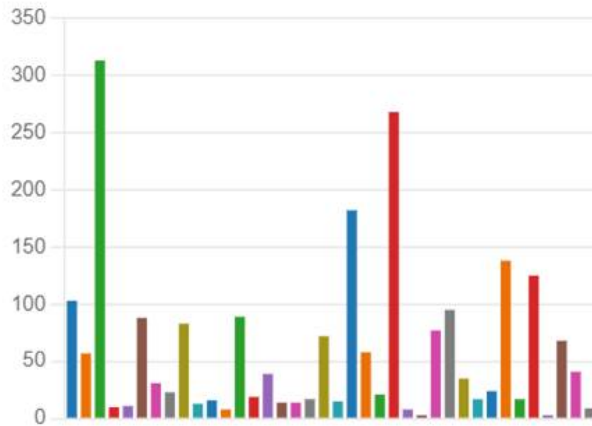
Svar

05:16

Gjennomsnittlig tid for å fullføre

Figuren under viser svar pr fagforening. Noe som gir et bilde av at medlemmer fra alle fagforeninger har svart.

2. Stemte du ved stortingsvalget?

[Flere detaljer](#)

● Ja	2031
● Nei	193

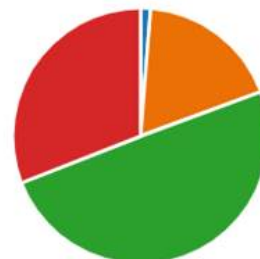

3. Alderen min

[Flere detaljer](#)

Innblikk

● 0 - 20	28
● 21 - 40	403
● 41 - 60	1105
● 61 - hvor gammel som helst :-)	688

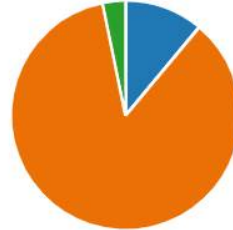

4. Snakket du med en av våre tillitsvalgte i Fagforbundet om å bruke stemmeretten på telefon i forkant av valget i 2021?

[Flere detaljer](#)

[Innblikk](#)

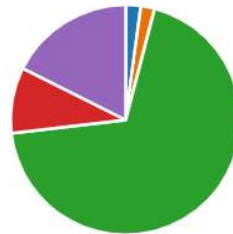
● Ja	246
● Nei	1906
● Fikk telefon, men hadde ikke anl...	72

5. Jeg er:

[Flere detaljer](#)

● Elev eller student	49
● Lærling/praksiskandidat/Trainee	45
● Yrkesaktiv	1600
● Ufør	214
● Pensjonist	408

Spørsmål 4 viser at hoveddelen av de som har svart på denne undersøkelsen var medlemmer vi ikke nådde eller som ikke husker at de snakket med noen av oss før valget sist. Det betyr at selv om vi ringte nesten 25 000 telefoner har vi enda gode muligheter for å nå flere i årets ringeprojekt.

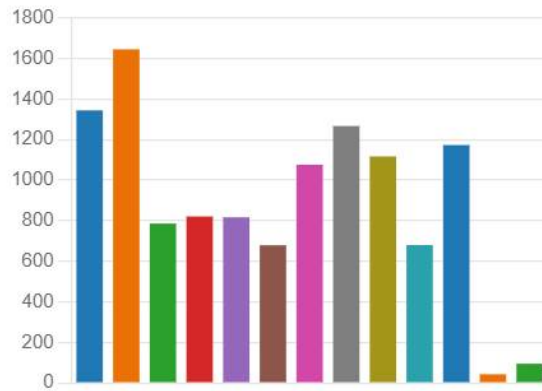
Både spørsmål 3 og 5 viser at det er en god andel yngre medlemmer som svarer på denne undersøkelsen. Selv om tallene kan se noe lav ut, må vi ikke glemme at de aller fleste som er medlem av ei fagforening, er det når de blir yrkesaktive.

7. Er noen av disse sakene viktige for deg i kommune, fylkesting og kirkevalget? (Du kan velge så mange som du vil)

[Flere detaljer](#)

● Retten til hele stillinger	1344
● Tilstrekkelig bemanning	1645
● Nei til privatisering og konkurra...	786
● Desentraliserte utdanningsmuli...	821
● Flere lærlingeplasser/lærlingepl...	817
● Tilstrekkelig praksisplasser lokalt	679
● Rett person på rett plass, oppgga...	1076
● Likeverd og likestilling	1267
● Utjevne sosiale ulikheter	1117
● Sikkerhetssituasjonen/uroen i ve...	680
● Styrket privat økonomi for den ...	1173
● Ingen av sakene er aktuelle for ...	43
● Annet	95

I spørsmål 7 har vi utformet noen saker som vi erfaringsmessig veit at våre medlemmer er opptatt av. Det som toner øverst er tilstrekkelig bemanning, etterfulgt av retten til hele stillinger og likeverd og likestilling. Det er vanskelig å unngå å se en sammenheng mellom disse tre og hvor mye dette preger mange av våre medlemmers arbeidshverdager. Litt lavere ligger rett person på rett plass og oppgavedeling. At denne ligger lavere kan være at ikke alle ser hva løsningen er på bemanningssituasjonen, men beskriver først og fremst at de har en for presset situasjon for å få løst de oppgavene de har på jobben sin.

En styrket privatøkonomi og utjevne sosiale ulikheter har ca. halvparten av respondentene svart at er viktig, noe som er et tydelig signal som reflekterer den økonomiske situasjonen landet er i.

Det er 95 respondenter som har skrevet noe under kategorien annet. Disse svarene er lagt sammen med svarene i friteksten på spørsmålet: Hva ville du bedt en kommunepolitiker, fylkestingspolitiker eller medlem av kirkelig fellesråd om å bedre for akkurat din arbeidsplass/skolen eller i din livssituasjon? På dette spørsmålet har vi fått over 2000 svar, der medlemmene selv skriver det som er viktig for dem. Vi har da brutt dette ned i kategorier og anonymisert beskrivelsene, slik at spesifikke kommuner eller arbeidsplasser ikke fremkommer i svarene.

Retten til fast jobb, heltid og bemanning

I friteksten skriver et flertall av respondentene noe om fast jobb, tilstrekkelig bemanning og hele stillinger. Medlemmene er også opptatt av tilgang til læreplasser og muligheten for fast jobb etter endt læretid som en forutsetning for å rekruttere til fagene.

De store sektorene i kommunen med helse, omsorg og oppvekst er gjennomgående nevnt av mange. Manglende bemanning i skole, barnehage, sykehjem og hjemmetjeneste. Det påpekes også behovet for flere yrkesgrupper med bred kompetanse.

En betydelig del av respondentene beskriver at heltidskulturen trenger mer satsing og at heltid er avgjørende for den enkeltes sosiale forhold og for arbeidsplassen faglige kontinuitet.

Medlemmene som har svart denne undersøkelsen viser et bilde over at for mange av de ansatte i vårt organisasjonsområde er sliten av jobben og for lav bemanning og store krav til levering av tjenester sliter ut folk og anses av dem å være årsaken til at folk slutter i offentlig sektor.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Se mennesket som man skal pleie og ikke bare kostnadene. At belastningen på grunnbemanning vil bli for stor, og dermed mister man kompetanse da folk ikke vill ha den.»

«Heltidsstillinger i helse -og omsorg og nok bemanning. En bemanningsnorm for eldre og andre med bistandsbehov.»

«Må bli slutt med % stillinger, for det slit ut folket, og ingen kan leve av det, må hele tiden lete er mere arbeid.»

«Se nøye etter på de ressursene som finnes på en arbeidsplass og som vi allerede har, og om de er plassert på rett plass. Hvis ikke, så koster det ingenting å plassere dem der behovet er naturlig og størst, alt etter kompetanse og plasser disse der behovet er størst og trengs mest akkurat nå. Dette for å få full utnyttelse av alle gode ressurser på en arbeidsplass.»

«At vi som ufaglærte får mulighet til fast stilling med større stillingsprosent en noen å 30%.»

«Få flere fagfolk i jobb der det trengs»

«Å få på plass en tariffavtale»

«Mer kompetanse slik at de som trenger hjelp får den hjelpen de skal ha og ikke bare et minimum eller mindre.»

«Forhandlingsgrunnlag til bedre rekruttering av viktige helsefaglige stillinger som sykehuset ikke får på plass selv. Som radiologer, bioingeniører, radiografer og sykepleiere.»

«Unngå kutt i stillinger (årsverk)»

«Bedre muligheter for etterutdanning. Mer samarbeid, informasjon og medbestemmelse. Konkurransedyktig lønn»

«100 % fast jobb. Det får jeg ikke siden jeg er ikke norsk»

«Prioritere deltids stillinger til ledige vakter»

«Øke grunnbemanning i helse, og være i stand til å ta utfordringene som kommer. Ivareta barn og ungdom med spesielle behov, og bedre kvalitet for avlastning i kommunene. Prioritere uførestønads økonomiske situasjon. Bedre bemanning og kvalitet i barnehage og skole.»

Utdanning

Respondentene i undersøkelsen har knyttet i hovedsak alle utdanningspunkter til mulighetene for utdanning, desentraliserte løsninger, kombinasjoner av jobb og utdanning og ikke minst mulighetene for etter, videreutdanning og kompetanseheving.

Det er en betydelig del av svarene som gir uttrykk for at kompetanseheving på arbeidsplassen er et nedprioritert område, og at økonomiske trange tider eller manglende midler i budsjettene er hovedårsaken.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Tilrettelegge for videreutdanning, i form av lønnet fri under praksis, samlinger og forelesninger. I utdanninger som er relevant til arbeidsplassen uavhengig av hva en kompetanseplan sier.»

«Om å legge til rette for flere studieplasser for dyrepleiere for å svare på personalmangel og jobbe for å øke dyrepleierlønn som er en av de laveste i Norge tross bachelorutdanning.»

«Starte med og utlyse lærlingeplasser»

«Sette inn nye og bedre tiltak for å få flere helsefaglige utdannet, og bedre vilkår for allerede utdannet helsepersonell.»

«Prosjekt som handler om rekruttering til yrker man vet man kommer til å trenge folk i. Starte tidlig. Utbygging av den videregående skolen.»

«Styrke fagutdanning i landsdelen. Gå inn for å begrense opptak til universitetene.»

Bygg, utforming og utstyr

Medlemmene svarer i undersøkelsen at det er både byggetekniske utfordringer, hvordan utformingene av byggene ikke er i tråd med de faglige behovene som de har for å utføre jobben. Ikke minst er manglende areal for oppgaver som skal løses et gjennomgående. Dette handler om alt fra arkivplass, garderober, areal i barnehage, sykehjem osv.

Et annet poeng som fremkommer i undersøkelsen, er mangel på utstyr. Det er alt fra hjelpemidler til nødvendig materiell for å levere tjenester. Ikke minst kommenteres det at utstyr må oppgraderes.

Noen beskriver situasjonen som helseskadelig og ikke i tråd med hverken lovverk eller forskrifter. Dette utfordringsbildet må sees i sammenheng med arbeidsmiljøutfordringene mangel på, for gammelt eller ødelagt utstyr medfører.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Gi meg det utstyret jeg trenger for å gjøre jobben min»

«Økning av midler til oppgradering av utstyr»

«Mer pengestøtte til å drive sykehuset, blant annet til oppgradering av utstyr.»

«Nok folk på jobb, bedre utstyr så det er mindre belastning for kroppen.»

«Bedre arbeidsforhold da med tanke på bygningsmessige forhold»

«Nytt og modernisert lokale for arbeidet.»

«Tilrettelegge bygget etter dagens krav.»

«Trygge offentlige arbeidsplasser med nok ressurser til at arbeidet kan utføres på en god og forsvarlig måte.»

«Prioritere vedlikehold mye mere på nesten alle områder.»

Bedre lønn, personlig økonomi og pensjon

Lønn er et gjennomgående krav. Et stort flertall av respondentene har nevnt lønn, personlig økonomi og/eller pensjon som noe som må få den rette oppmerksomheten. Medlemmene i Fagforbundet forventer at det politiske nivået sørger for økonomiske rammer som sikrer at arbeidsplassen er konkurransedyktig på kvalifisert arbeidskraft.

Fagforbundet forhandler lønn gjennom partarbeidet og som forbund både forventer vi og krever at lønn skal avgjøres der, og ikke av det politiske nivået. Men for at partene skal kunne fordele lønn gjennom forhandlinger, må de økonomiske rammene være tilstrekkelig. Slike rammer bestemmes av det politiske nivået.

Partene i arbeidslivet forhandler også pensjon, mens folketrygden fastsettes gjennom trygdeoppgjøret av myndighetene nasjonalt. Det store flertallet av våre medlemmer er bekymret over både dagens pensjoner, trygdeytelser og fremtidig pensjonsordninger. Her er det store forventninger tydelig fra medlemmene i Nordland.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Lik lønn for likt arbeid.»

«Bedre lønn»

«Økt lønn og tilstrekkelig bemanning på arbeidsplassen.»

«Økt lønn og risikotillegg for tilsatte på institusjon. Mulighet for særavtale for å kunne gå av tidligere grunnet sterk belastning i yrket»

«Bedre økonomi»

«Bedre økonomi for svake grupper»

"Bedre pensjon. Nesten ikke til å leve av. "

«Bedre lønnsvilkår til de som jobber i helsesektoren.»

«Øke pensjonen.»

«Utjevning av lønnsforskjeller»

«Sikre og styrke uføretrygden»

«Økte tillegg på kveld/natt/helg, høyere lønn»

«Økt uføretrygd og barnetrygd»

«Å få på plass en tariffavtale»

"Øke uføretrygden like mye som veksten i min tidligere sektor.

«Styrket personlig økonomi.»

«Sikker pensjon»

«Bedre lønn og/eller stipend»

«Trygge ansettelsesvilkår for ansatte. Bedre pensjonsordning for de unge."

«Bedre lønn for lavtlønnede»

Bedre muligheter for etterutdannelse. Mer samarbeid, informasjon og medbestemmelse. Konkurransedyktig lønn

"Stoppe anbud på pensjon.»

«Heve grunnbeløpet på uføretrygden.»

«Se til at ytelsene blir over fattigdom grensen.»

«Mulighet til å gå av med pensjon tidligere uten at pensjonen blir redusert ytterligere.»

«Arbeide for bedre pensjoner for etterlatte pensjonister og varig uføre etter ulykke. Bedre lønn for renholdere»

«Sikre god og alderspensjon»

«Skattelette for pensjonister, uføre og andre trygdede»

«Påvirke det politiske til at lønningene igjen skal være verdt noe. Etter regjeringsskiftet har årets lønnsøkning ikke hatt noe påvirkning på lønnen. Det er fortsatt et etterslep på lønnen, med dagens priser på alt i samfunnet.»

Arbeidsmiljø, HMS og ledelse

Det har kommet fram mange kommentarer som er knyttet til arbeidsmiljø og HMS. Det beskrives enten som tekniske forhold, arbeidstøy og annet verneutstyr, frykttkultur, manglende eller dårlig ledelse og kommunikasjonsutfordringer.

Økonomiske forhold beskrives som et av flere elementer som er årsaken til at arbeidsgiver ikke oppfyller kravene for et forsvarlig arbeidsmiljø.

Ledelse trekkes frem av en betydelig andel av de som svart på undersøkelsen. Her oppleves det å ikke bli sett, hørt og respektert frustrerende. Dette kan både tolkes å gjelde den nærmeste ledere på arbeidsplassen, mellomledere, administrasjonssjef/kommunalsjef/rådmann og ordfører/kommunestyret.

Tilrettelegging for både eldre arbeidstakere, ansatte med funksjonshemming og uføre beskrives som et stort forbedringspotensial. Det er ikke en stor andel av respondentene som har bemerket dette, men noen av sitatene gir et bilde av at dette er et større problem enn vi har avdekket i denne undersøkelsen. Her fremkommer også utfordringer med intrigering og rasisme.

Lav bemanning beskrives av mange, og trekkes også frem som en arbeidsmiljøutfordring der arbeidstakere slites ut både fysisk og psykisk. Frustrasjonen om å ikke få tid til å levere godt faglig arbeid eller redselen for å ikke strekke til med de kvalitetskrav som innbyggerne har krav på sliter ut ansatte. I undersøkelsen fremkommer også svar som vi omfatter som at kravet til heltid, på noen arbeidsplasser ikke har tilrettelagt for redusert arbeidstid for de som har behov for det i en helsemessig eller rettighetsbasert situasjon.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Slutt å kneble arbeidstakere som har noe å si om arbeidsforhold og arbeidsmiljøet. Og bruk ikke at de har taushetsplikt oven for dette. De har taushetsplikt oven for alt som har med brukerne og sånt, ikke om dårlige arbeidsforhold. I tilfelle med gode forhold får de jo uttale seg.»

«Bedre samhandling og kommunikasjon.»

«At man slipper å ha en utbredt frykttkultur.»

«Mer fokus på en ansatt sitt vern i arbeidslivet. Mobbing og trakassering gir store økonomiske belastninger for kommunen, men også samfunnet generelt.»

«At funksjonshemmede får tilrettelagt arbeid i større grad. Deltakelse i arbeidslivet.»

«Flere ressurser etter år med nedskjæring.»

«Høre på di som jobber på gulvet.»

«Økt fokus på (psykososialt) arbeidsmiljø. Flere stillinger for å lette arbeidsbelastning.»

«GODE LEDERE!»

«Bruke ørene mer og høre på folket»

«Mere penger til helse, hjelpemidler»

«Nok folk på jobb, bedre utstyr så det er mindre belastning for kroppen.»

«Bedre arbeidsforhold da med tanke på bygningsmessige forhold»

«Jeg ønsker bedre psykososialt arbeidsmiljø, bedre lønnsvilkår, flere hele stillinger, jeg ønsker at tillitsvalgt skal påse at arbeidsmiljøloven blir fulgt særlig mtp planlagt overtid da dette ikke er tilfellet i dag. Jeg ønsker mer demokrati, og at alle ansatte skal bli hørt når noe skal tas opp, ikke bare de som har høyere utdanning.»

«Obligatorisk årlig, gjerne 1/2-års-gjennomgang og tilrettelegging av arbeidsstasjon ved muskel/skjelett-plager, etikk og moral; lære folkeskikk, både overfor arbeidsgiver og kollegaer overfor kollegaer er det dessverre i noen miljøer inngrodd væremåte at det skal utbroderes om kollegaer som er syke og det er innlært å være spydige med hverandre.»

«Legge til rette for å stå lengst mulig i jobb.»

«Bedre samhold mellom alle årsklasser og å ta vare på hverandre ♥ »

«Bedre oppfølging av sykemeldte og mer åpenhet om ansattes psykiske helse»

«Tilrettelegging for eldre»

«Bedre arbeidsmiljø»

«Nytt og modernisert lokale for arbeidet.»

«Ha nok folk på jobb så folk kan stå i jobb lengst mulig.»

«Ta på alvor viktigheten av et godt psykososialt arbeidsmiljø. Åpne linjer mellom ledelse og organisasjon samt ikke bare se tall men menneskene bak tallene.»

«AAP ordningen er for dårlig for dem som ønsker å prøve å øke gradvis i arbeid.»

«Vi på jobb er allerede slitne, vi står på, går på jobb selv om vi burde vært hjemme. -vi strekker oss langt over streken.»

«Å få gå i redusert stilling, der jeg jobber ønskes det kun 100% stillinger»

«Sikre forsvarlig arbeidsmiljø, fysisk og psykisk. Oppfølging for å sikre at nødvendige tilbake er iverksatt. Krav til kompetanse og tydelighet på ""tilstrekkelig opplæring"»

«Fokus på psykisk helse for alle som jobber med mennesker. Emosjonell belastning over tid gjør at vi mister helsepersonell.»

«Forbedre arbeidsforholdene, bytte gulv og gulv med mer demping i, pusse opp alle avdelingene, legge til rette for hjelpemidler for personalet. Forbedre miljøet på hele arbeidsplassen.»

«Oppgradering av gulv i helsesektoren»

Arbeidstid

Undersøkelsen viser også at en stor andel av Fagforbundet Nordland sine medlemmer er opptatt av arbeidstid og arbeidstidsordninger. Slike ordninger forhandles i partsforholdet, men som tidligere påpekt så er det viktig at de økonomiske rammene og vedtak om hvilken tjeneste som skal leveres er i tråd med hvilken arbeidstidsordning det er behov for og som arbeidstakere som kan og klarer å jobbe i.

Det er flere respondenter som viser til arbeidstidsreduksjon i yrker med stor belastning er noe som må innføres eller prøves ut.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Bedre turnuser»

«Fjerne hvilende nattevakt!»

«På min arbeidsplass må det bli frivillig å jobbe langvakter. Uten at du må jobbe ekstra helg. Altså hver 3 helg uten hinkehelg»

«Beholde senior dagene»

«Mer plantid.»

«Økt bemanningsnorm i barnehage i hele åpningstida»

«Jobbe for 6 timers arbeidsdag. Tror dette vil være bra for arbeidslinja, flere vil klare å stå i jobb (ref.

15% uføregrad i kommunen), lavere inflasjon (f.eks. ved å fryse lønninger mot at arbeidstiden kortes ned), økt gründervirksomhet/innovasjon ved mer fritid. Alt dette uten at effektiviteten nødvendigvis vil gå ned (ref. forsøk hos Tine meierier).»

«Fleksibilitet i arbeidstiden, like ordninger som ledelsen har»

«Mer variasjon i turnus»

«6 timers arbeidsdag og bedre bemanning»

«Måtte være å få tid til møter på arbeidsplassen. Personalmøter også.»

Sosiale forhold, tjenestetilbud, infrastruktur og kommunal økonomi

Fagforbundet Nordland sine medlemmer er opptatt av tjenestene de leverer, kommunal og statlig økonomiske rammer, infrastruktur og sosiale forhold, både for seg selv og for innbyggere generelt. Det er ikke mulig å sammenfatte ei tolkning av alle de sakene som fremkom i undersøkelsen under dette punktet, men vi har likevel tatt med en stor andel av sitater som vi mener gir et riktig bilde av saker som medlemmene våre er opptatt av her.

Sakene strekker seg over alle sektorer, fagfelt og tjenestetilbud.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Bedre oppfølging av hver enkelt elev når det gjelder lese og skrivevansker»

«Omfordeling for å utjevne økonomiske ulikheter. Styrke barnefamilier, barn og unge, uføre, minoriteters og eldres rettigheter. Styrke omsorgsarbeid, velferd, kultur, folkehelse og miljø heller enn å bygge ny industri og næring. Styrke utdanningstilbudene og øke utdanningsnivået i fylket, styrke de humanistiske fagmiljøene og utdanningstilbudene. Fokus på livskvalitet og reell bærekraft over konsum, grønnvasking og kommersielle vekstprinsipper.»

«Bedre helsetjeneste på skole.»

«Bedre tilbud til psykisk utviklingshemmede og åpne et dagsenter til den gruppen.»

«La oss beholde helse og omsorgstjenester nært der folk bor, ikke legg ned sykehjem, skoler og legekantor for å sentralisere alt på et sted. Gode tjenester nært der folk bor, og nok bemanning i helsevesenet og skole/barnehagen. Ta vare på byggene til skole/barnehage og sykehjem, istedenfor å la dem stå og forfalle over mange år. Dette er de viktigste tingene for oss som bor og lever her i distriktene.»

«Satse på trivsel for barn og ungdom, både i barnehage/skole og fritid»

«Sikre velferdstjenestene for eldre»

«Sosial boligbygging»

«Samferdsel og lokal stedsutvikling»

«Tilgang på/bygging av flere boliger for enslige og små familier. Bedre posttjeneste i området!»

«Kultur, kultur, kultur»

«Sikre velferdstjenestene for eldre»

«Bedre bemanning i barnehage /skole Flere sykehjemsplasser»

«Stopp kutt i helse»

«Skolen trenger mere midler. De disse årene har budsjettet blitt merkbart redusert. Det er barn med utfordringer og diagnoser som blir hardest rammet.»

«Bedre vilkårene for barn og eldre»

«Bedre trygd»

«Styrke et sunt og varig kosthold ti barnehagebarn i kommunale barnehager: gi en økt støtte slik at barnehagene kan dekke sunnere kost i form av mer variert mat enn brødiskiver med gulost og tubesost, og muligheten til å servere varmlunsjer oftere. Barna er fremtiden, og å investere i deres helse med å gi dem riktig mat (mindre sukker, salt og ultraprosessert mat, og mer naturlig og styrkende mat) er å investere i vår helse og vår fremtid.»

«Bedre økonomi i skoleverket»

«Skolestruktur»

«Sørge for større og bedre bevilgninger fra staten til kommunene.»

«Styrke frivilligheten. Bedre støtteordninger for foreninger.»

«Heltidsstillinger i helse -og omsorg og nok bemanning. En bemanningsnorm for eldre og andre med bistandsbehov.»

«Ta vare på syke og gamle både hjemme og på sykehjem.»

«Og ansatte som behersker norsk språk.»

«Lavere eiendomsskatt for enslige»

«Mere penger til flere yrkesgrupper slik at vi kan forebygge skolevegning og hjelpe barna til å ha en trygg skoledag.»

«Mer pengestøtte til å drive sykehuset, blant annet til oppgradering av utstyr.»

«Bedre sikkerhet for energi.»

«Kvinnehelse, fødeavdelinger, ammerettigheter»

«Økonomisk heving av statlige overføringer»

Mer kompetanse slik at de som trenger hjelp får den hjelpen de skal ha og ikke bare et minimum eller mindre.

«Øke kommunale tilskudd for å kunne vedlikeholde kirkebygg og gravplasser, og for å kunne beholde stillinger som er viktige for å opprettholde diakoni, trosopplæring og gudstjenestepan.»

«Gratis tannhelse tjenester.»

«Som kronisk sjuk føler jeg meg diskriminert i Norge»

«Ha fokus på forsvarlig drift opp mot økonomisk tilpasning.»

«Utjevne fattigdom»

«Lavere strømpris og bedre muligheter for ungdom til å komme seg inn på boligmarkedet.»

«Jeg ville bedt om at min kommune endret sin praksis til de arbeidstakere som har fravær fra sitt arbeid grunnet pleie av sykt barn, og som har vedtak på pleiepenger fra Nav. I min kommune må jeg søke om permisjon fra jobb, når jeg har pleiepenger noe som skaper mye utrygghet for meg, og som heller ikke er riktig ifølge Nav.»

«Bedre Brøyting»

«Lettere tilgang til lege»

«Kjempe mot nedlegging av arbeidsplasser.»

«Bedre kollektivtilbud»

«Ressurser, midler, kursmuligheter for å forbedre/oppnå ny/bedre kompetanse, flere folk for styrking av arbeidet man gjør og skal gjøre for barn- og unge, samt for vårt- og deres miljø skal være optimalt og positivt. Forebyggende.»

«Trygge ansettelsesvilkår for ansatte. Bedte pensjonsordning for de unge.»

«Lavere husleie på kommunale boliger»

«Høyere uføretrygd»

«Hjelpe de som har lite i samfunnet.»

"Levekostnader

«Prioritere psykisk helsearbeid»

«Prioritering ved budsjett! Planlegge lenger enn bare ett budsjett år.»

«Arbeid for alle»

«Nok personal for å gi beboerne på sykehjemmet et verdig liv»

«Verdige forhold for syke når det gjelder reiser til behandling.»

«Jeg har det fint. Men fortsett å styrke fagorganisasjonene, slik at jeg og andre kan fortsette å ha det fint. Trygghet er det viktigste vi har.»

«Sikre skoleveier»

«Aktivitører på institusjoner»

«Mer midler til vedlikehold av kirker»

«Flere stillinger og penger til kultur»

«Mer støtteapparat til familier med vanskelig økonomi.»

«Aktivitet til ungdom. La ungdommen bestemme aktivitet og det som måtte høre til aktiviteten. Ikke la 50 -60 og 70 åringer bestemme aktivitet. De er utrangert»

«Ikke bygge ut vindkraftverk! Ikke bygge sentraliserte skoler. Ikke redusere eldreomsorgen.»

«Leksefri barneskole.»

«Være lydhør overfor hvordan profesjoner legger fram sine problemstillinger innen kommunale tjenester og ikke bare ta beslutninger på manglende bakgrunn av fag, kunnskap og erfaringer!»

«Gjør Nav systemet bedre, og begynne med fysisk kundebehandling igjen.»

«Lavere kommunale avgifter, kortere saksbehandlingstid på byggesaker»

«Sikre forsvarlig drift av sykehuset.»

«Sørg for religionsundervisning fortsatt er i skole»

«Fokusere på å investere i menneskeliv i stedet for å kutte i viktige tilbud som skaper dårligere folkehelse. Som igjen fører til økte kostnader ved en senere anledning. Typ psykisk helse og rus, eldreomsorg, skole etc. Samt ikke pålegge innbyggere i kommunen økte skatter og utgifter, slik at unge og barnefamilier ikke har råd til å bo i kommunen. Og så ville jeg bedt vedkommende om å faktisk utføre sitt mandat som folkevalgt, og ikke for egen vinning og makt.»

«Flere hjemmehjelpere. Utbygging av omsorgsboliger.»

«Bedre kollektivtilbud.»

«Mer fokus på utvikling i distriktene - ikke sentralisere.»

«Jobbe for ytterligere tilrettelegging for næringsutvikling i vår kommune.»

«Se til at ytelsene blir over fattigdom grensen.»

«Forstå at alle ansatte i kommunen er nødvendig! Ikke bare innenfor helse og skole. Uten administrativt ansatte kan ikke resten av virksomheten fungere, og det ville dessuten bli bråstopp på lokaldemokratiet. Administrativt ansatte blir akkurat like mye syke av for stort arbeidspress som andre yrkesgrupper.»

«Trygge arbeidsplasser i distriktene.»

«Kommunikasjon til folket som er forståelig. Slutte med skittkasting og mobbing, hører ikke hjemme i politikken. Bedre levevilkår for eldre og unge(alle) som sliter med økonomien, ønsker ei rettferdig fordeling av godene.»

«Bevilge mer penger til bygg drift.»

«At de må satse på ungdommen, legge til rette for at de skal få en god opplevelse av å bo i kommunen, slik at de ønsker å være her når de er blitt voksne»

«Legge til rette for at eldre skal få bo hjemme lengst mulig, men da med et tilbud som gjør hverdagen innholdsrik og meningsfull.»

«Opprett "helsestasjon for eldre", der eldre får tilbud og så innkalling og oppfølging av helsetilstand. Her kan de eldre føle seg sett og ivaretatt, og kan bidra til en bedre alderdom.»

«Å være litt hardere i klypa med økonomien. Ikke love i øst å vest til økonomisk urealistiske prosjekter.»

«Få opprustet E6 i Nordland»

«Bedre for pensjonistene og legge til rette for aktiviteter for hjemmевærende. Gang og sykkelvei og lys langs disse, for å gi sikrere veier»

«Bedre trepartssamarbeid, tid og midler til forsvarlig drift»

«Satse på forebygging både med teknologi og trening for innbyggerne både før de trenger helsehjelp og innen helsesektoren at ikke alt skal løses med flere sykepleiere og sykehjemsplasser.»

«Istedenfor å bruke mye penger på vikarbyrå innen helse så gi bedre lønn til fast ansatte.»

«Sikre en verdig avskjed ved livets slutt, uten at det koster skjorten. Etablere krematorium. Fjerne kremasjonsavgift.»

«Et trygt helsetilbud for hele livsløpet»

«Bedre aktivitetstilbud til folk på sykehjem og da må det bedre bemanning til.»

«Sikre barn som lever under fattigdomsgrensen til å kunne delta i fritidsaktiviteter»

«Lik bemanning for barn med spesielle behov på SFO som i skole.»

«Øke betalingsevnen til svake grupper i samfunnet, utjevne sosiale ulikheter.»

«Rimelige botilbud til unge/førstegangs etablere, slik at unge kan komme seg i egen bolig uten foreldrestøtte.»

«Rett på betalt ammefri så lenge det er et behov, uavhengig av alder! Krav på fri når barnet har første skoledag i første klasse.»

«Drive sosial boligpolitikk.»

Eldrepolitikk

Fagforbundet Nordland har mange pensjonister og øvrige medlemmer som er opptatt at politikken for de eldre innbyggerne skal være en god, inkluderende og verdig. Det handler om både tilrettelegging, tilbud, aktiviteter, pleie og ikke minst økonomisk situasjon. Under flere av de andre områdene som dekkes i undersøkelsen har pensjon, pensjonistlønn og ytelser vært tatt opp. I tillegg til alle de kommentarene som vises for øvrig har vi tatt med samlet noen sitater under dette kapittelet. Men eldrepolitikk handler også om livsfasepolitikk. Våre pensjonister og uføre har ved flere anledninger påpekt hvor viktig det er at arbeidslivet er levelig og forsvarlig for arbeidstakere slik at de har helse til å stå i arbeid, og forebygge tidlig uførepensjon og ikke minst har muligheten til å leve et fullt og godt liv i pensjonisttilværelsen som alderspensjonister.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Bedre representasjon av eldre i styrer, nemnder og råd.»

«Personlig fornøyd med hvordan jeg har det. Men etter hvert kan eldreomsorgen bli viktig også for meg, og med stadig flere eldre er det viktig at den styrkes. For å finansiere den tror jeg ikke vi unngår høyere skatt, heller ikke for pensjonister.»

«Bedre opplæring i bruk av data for eldre.»

«Beholde senior dagene»

«Et trygt helsetilbud for hele livsløpet»

«Bedre aktivitetstilbud til folk på sykehjem og da må det bedre bemanning til.»

«Jobbe for og ha en god seniorpolitikk og å beholde senior dagene sånn at vi som nærmer oss pensjonsalder klarer og stå i jobben lengst mulig.»

«Sikre god og alderspensjon»

«Skattelette for pensjonister, uføre og andre trygdede»

«Beholde tiltak som er med på å beholde den kompetansen eldre yrkesutøvere innehar, med tilrettelegging med blant annet ekstra fridager uten trekk i lønn for å kunne klare og stå lengre i yrkeslivet.»

Privatisering og konkurranseutsetting

Noen av respondentene i undersøkelsen har tydelig gitt tilbakemelding om at offentlige tjenester ikke skal privatiseres eller konkurranseutsettes.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Stoppe privatisering.»

«Fjerne New Public Management fra offentlig sektor - og sterkt redusere bruken av konkurranse utsetting av offentlige tjenester.»

«Ingen privatisering, og liten grad av konkurranseutsetting.»

«Drive offentlige tjenester med egne ansatte, redusere eller avvikle bruk av vikarbyrå»

Andre saker, gode råd og viktige politiske meninger

Fagforbundet Nordland sine medlemmer er opptatt av mange saker i samfunnet. Det er ikke så lett å tolke alle utsagnene på bakgrunn av en enkel setning, mens de fleste utsagnene gir et tydelig bilde på ståstedet til den eller de som ytret det.

Gode råd i undersøkelsen er det å stå for politiske lovnader og være ærlig. Ikke minst oppføre seg i debatter mellom politiske motpoler.

Utvalgte sitater fra undersøkelsen:

«Å holde det som blir sagt! Holde det som blir lovet!»

«Kirken pen for alle»

«At innvandrere blir integrert mye bedre, og at vi må kjempe oss ut av EØS»

«100 % fast jobb. Det får jeg ikke siden jeg er ikke norsk»

«Forandre ruspolitikken»

«Se til å sette krav til Stortinget, at man ikke må være totalt enig gjennom EUs avtalen!!!! Har dem mistet ryggrad, holder folket for NARR!!!!»

«Gi alle muligheter ut fra sine forutsetninger. Likheter er ikke at vi får akkurat det samme, men at vi får like muligheter. De som faller utenfor, gjør det av en grunn og må få muligheter ikke bare møte mer motstand»

«Kirken mener jeg faller utenfor samfunnet. Jeg mener at kirken burde vært mere ute samfunnet. De burde finne en vei med samarbeid med enten helsetjenesten eller til frivillige organisasjoner som jobber ute blant folk. De burde prøve å finne en vei for være mere synlig i media. Enten det skulle være gjennom reklame for fellesskap eller gjennom kjente talspersoner i media»

«Vær dønn ærlig, slutt med d der jævla taktikkeriet, snakk i klartekst. Vær modig. Drit i hva Facebook mafiaen mener. Det er så langt mellom politikere som har ryggrad til å mene noe kontroversielt.»

«Å ha en sikker og god arbeidsplass så vi kan føle oss trygge å bo på plassen.»

«Rydde opp i ledelse og forbedre kommunikasjonen nedover i systemet.»

«Ta ansvar! Slutte å skylde på andre/forgjengere!»

«Kommunalpolitikere må ta styring og ikke la rådmann lede hele løpet!»

«Fylkesting politikere må se utenfor Bodø!»

«Raus støtte for CO₂ nøytral energi»

«Øke skatt for store inntekter»

«Ta mere hensyn til menneskelig behov.»

«Ta vare på sykehusene i regionen»

«Et ekstra skattefradrag for som bor alene, men som har samme utgifter som de med 2 inntekter»

«Vi trenger desperat sterkere legekontor som klarer holde på de flinke legene. De mest sårbare innbyggerne, kronisk og alvorlig syke, blir i praksis kasteballer mellom vikarleger og får svært tilfeldig og ofte mangelfull oppfølging. Disse pasientene har ikke kapasitet til å klage, eller hevde sin rett, og enda mindre delta i den politiske debatten.»

«Overgang til formannskapsmodellen.»

"Bygdekampen i vår kommune er utmattende og gjør kommunen lite attraktiv å fortsatt bo i!

«Ikke tenk på at det er valg når avgjørelser blir tatt, mener da at de stemmer for ting de ikke mener er rett for ikke å miste stemmer ved valg»

«Nei til vindkraft på land»

«Fjerne eiendomsskatt»

«100 % fast jobb. Det får jeg ikke siden jeg er ikke norsk»

«At de respekterer ansatte og at de oppfører seg som kommunens fylke representanter. At det er forskjellige meninger betyr ikke at de kan føyse andres ideer vekk og latterliggjøre andres meninger»

«Når medikamentkostnaden øker med 20% og sykehusene får 3,8 % økning i ramma, bidrar det til reduksjon i andre oppgaver/tjenester.»

«Jeg har jobbet i 33-34 år i fylkeskommunen, kommunen og helseforetak. Nå har jeg en kreftsyk mann og ønsker å redusere stillinga mi for å kunne være mer sammen med han. Det kan jeg ikke uten å tape pensjon, så lenge denne beregnes utfra redusert stillingsprosent den dagen jeg blir pensjonist. Jeg kan heller ikke tjene penger på hobbyen min for å kompensere for tapt inntekt gjennom redusert stilling. Dette er innmari frustrerende og direkte elendig etter så mange år med 100%+ arbeidsinnsats i det offentlige!!»

«Respekt uavhengig av alder.»

«Jobbe for at det ikke skal straffe seg å jobbe som ufør. Heller lønne seg. Mitt største ønske er å komme meg tilbake i jobb, det er målet mitt.»

«Bedre forholdene til 115 000 barn som er i familier som lever under fattigdomsgrensen. Bedre forholdene for de eldre med hensyn til flere institusjonsplasser og øke bemanningen samt styrke hjemmesykepleien, det psykiske helsevernet. Kort sagt alt innenfor helse- og omsorgstjenestene.»

«Øke grunnbeløpet i Folketrygden»

«Ikke å glemme utkantene.»

«Opprettholde kirkene i kommunen.»

«Gratis lunsj til elevene»

«Kjøre ryddige prosesser ved endringer i den sektoren jeg jobber i. Ikke slik som nå, der prosessen starter i feil ende, med den usikkerheten dette skaper på arbeidsplassen. Synes at kommunen styres av administrasjonen i stedet for politisk. Synes politikerne blir tafatte.»

«Pendlerordningen som ble endret for noen år tilbake som gjør at vi som pendler sitter igjen med lite fordeler nå.»

«Personalpolitikk: Prøve å ta vare på gode arbeidstakere og høre på hvilke krav som stilles for at den enkelte skal fortsette i eksisterende jobb.»

Fremtiden viser at arbeidstakere ikke vokser på trær.»

«Sikre nok fagfolk slik at sykehuset kan opprettholde akuttberedskapen på hele sykehuset»

«Ut av ACER som lager priskrise på strøm.»

«Få all tannbehandling inn på egenandelskortet!»

«Prioritere kommunens innbyggere og lovpålagte oppgaver fremfor å stryke det private næringsliv med hårene.»

«Alt for byråkratisk å få en legetime.»

«Jeg er 84 år og bor sammen med kona 69, heldig er vi. Men å komme igjennom sentralbordet for å få kontakt med fastlegen kan ta uker. Dette er ikke som skal være.»

«Opprett ei fungerende demensomsorg, i og utafør institusjon. Sørge for kvalifisert personale/ utdanning/ opplæring innen demensomsorg. Færre personale å forholde seg til.»

«Ta bort alle politikerne som drømmer og ikke tenker konsekvensen av sine ønsker»

«Arbeide for at (lavtlønnede) enslige også skal få mulighet til å eie egen bolig. Slutte å lyge»

Konklusjon

Fagforbundet Nordland sine medlemmer har et stort engasjement i eget arbeid, lokalt

samfunn og øvrig politikk. Det er en stor forventning til både kommunestyre, fylkesting og kirkelig fellesråd ikke bare i valgkamp, men i å gjennomføre politikk som er bra for Fagforbundets medlemmer etter valget.

Fagforbundet Nordland vil følge opp medlemmenes innspill fagligpolitisk med partiene.